

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ VE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK SEVME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yıldız ÇAY

MEB., yildizcayyy@hotmail.com

Prof. Dr. Mustafa ŞANAL,

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sanalm@erciyes.edu.tr

ÖZ

Öğretmenlerin sahip olmaları gereken özelliklerden birisi de çocuk sevmeye duygusudur. Öğretmenlerin çocuklara sevgi ile yaklaşmaları çocukların akademik başarılarının yükselmesini ve okul ortamında disiplin problemlerinin azalmasını sağlamaktadır. Bu çalışmada “sınıf öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevmeye düzeyleri” bazı değişkenlere göre incelenmiştir.

Araştırma ilişkisel tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarına “Kişisel Bilgi Formu” ve “Barnett Çocuk Sevmeye Ölçeği” uygulanarak, araştırmanın verileri toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde bağımsız gruplar t testi, F testi ve Tukey anlamlılık testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda çocuk kitapları okuyan sınıf öğretmeni adayları ve sınıf öğretmenlerinin, çocuk kitapları okumayanlara göre çocuk sevmeye düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Sınıf öğretmeni adayları ve sınıf öğretmenlerinden çocuk oyunları bilenlerin, çocuk oyunları bilmeyenlere göre çocuk sevmeye düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin çocuk sevmeye düzeylerinin, sınıf öğretmeni adaylarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar ilgili literatür ile tartışılarak araştırmacılar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, çocuk sevmeye, sınıf öğretmeni, aday öğretmen

Candidate Primary School And Primary School Teachers'level Of Liking Of Children

ABSTRACT

Liking of children is one of the features that teachers should have. It is pointed that when the teachers approach children with love and affection, their academic success increase and the problems related to discipline in the school decrease. In this study, “candidate primary school and primary school teachers' level of liking of children” was analyzed regarding some variances.

The research is a kind of descriptive study based on relational screening model. The data of research was gathered by conducting Barnett Liking of Children Scale and Personal Data form to primary school and candidate primary school teachers attending to the study. Independent samples T-TEST, F-test, and Tukey test are used in the analysis of data gathered from research.

It was found that the level of liking of children is higher in primary school teachers and candidate primary school teachers reading children's book than the others. Research results show that the level of liking of children is much higher in primary school and candidate primary school teachers who know children's games. It is seen that primary school teachers' level of liking of children is higher than the candidate primary school teachers' level of liking of children. The results were discussed with related literature and suggestions were given for the researchers.

KeyWords: Child, Liking of Children, Primary School Teacher, Candidate Teacher

1. GİRİŞ

Küreselleşen dünya düzeninde yeniden yapılanmalar oluştuğunda, toplumların da bu hızlı değişime uyum sağlaması gerekmektedir. Bireylerin bu yapılanmalara uyum sağlayabilmesi nitelikli eğitim sistemleriyle gerçekleştirilmektedir. Kaliteli ve nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan her toplumun eğitim sisteminin en temel yapı taşı da öğretmenlerdir.

Öğrenme ve öğretme sürecinin en temel üyesi olan öğretmen, çocuklarla sürekli iletişim halinde olma, çocukların farklı bireysel özelliklerini destekleme, ilgi ve gereksinimlerini karşılama, programlar hazırlayıp uygulayabilme ve tüm bu çalışmalarını değerlendirme gibi özelliklere sahip olmalıdır. Ayrıca öğretmenin çocuklara olan sevgisi, kaliteli ve başarılı eğitimin en önemli unsurlarından biridir (Yolcu, 2014). Temel eğitim yıllarında kurulacak sağlıklı ilişkilerin, çocuğun ileriki dönemlerde diğer öğretmenleriyle olan ilişkilerini de belirleyebildiği, üst düzey sosyal beceriler kazandırmanın yanı sıra akademik başarılarına da önemli ölçüde katkı sağladığı ifade edilmektedir (Şahin-Anlıak, 2008). Helvacı (2009)'ya göre öğretmen olmak insanları sevmeyi, sabırlı ve özverili olmayı gerektirir. Günümüzde öğretmenlik mesleğini seçecek kişilerde, çocuk sevmeye öncelikler arasında yer almaya başlamış ve etkili öğretmenlerin özellikleri arasında çocukları sevip sevmeme kişilik özelliği de önemsenmeye başlanmıştır (Brown-Morehead vd., 2008; Gelbal-Duyan, 2010). Öğretmenlerinin çocukları sevmeyen ve çocuklarla olumlu iletişim ve etkileşim kurmadan başarılı olmaları mümkün değildir. Başarılı bir eğitim ancak öğretmenlerin çocukları sevmeleri ve çocukları öğrenmeye motive edici bir ortam hazırlamaları ile mümkündür (Dereli İman, 2014). Yetişkinler sevmeye ve ait olma ihtiyaçlarını kendileri seçebilir ya da biçimlendirebilirken, çocuklar için sevgi yaşantıları içinde buldukları koşullar açısından belirlenmektedir. Bu nedenle çağdaş toplumlar, çocuğun okulda sevgiyle tanışmasını şansa bırakmamalıdır. Çağdaş eğitim, öğretmenin sevgi duygusuna ve bilgisine sahip olmasını ve bunu etkili öğretmen olmak için kullanmasını temel alır (Baretti-Sinsini, 1990; Ercan, 2014; Uğurlu, 2013).

Öğretmen adaylarının çocuk sevgisi, bu mesleği isteyerek seçip seçmemesi, hizmet öncesi eğitimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, nitelikli öğretmen olup olmamayı etkilediği için öğretmen adaylarının meslekleriyle ilgili görüşlerinin belirlenmesi, saygın ve sorumluluk sahibi öğretmenler yetiştirme açısından oldukça önemlidir (Erdoğan-Şimşek Bekir, 1997).

Öğretmenlerin öğrencilerine karşı sergileyecekleri tutum ve davranışlar, öğrencilerin öğretmenlerine karşı tutumlarını, davranışlarını ve ilgilerini farklılaştırabilecektir. Öğretmenlerin öğrencileri ile olan etkileşimlerinde kullandıkları iletişim becerileri bu konuda önemli bir yere sahiptir (Ergün-Özdaş, 1999). Öğretmenlerin iletişim becerileri ile empatik eğilimlerinin çocuk sevmeye düzeylerinde etkili olduğu, empatik anlayışı yüksek öğretmenlerin çocuklara yönelik olumlu tutumlar sergiledikleri belirtilmiştir. Öğretmenlik mesleği sevmeyi gerektiren bir meslek olarak iletişim, empati ve çocuk sevgisi üzerine temellendirilebilir (Uğurlu, 2013).

İletişim insan yaşamının sürdürülmesinde en temel araçlardan bir tanesidir ve insan ancak ilişkileri içinde var olabilen bir varlıktır (Cüceloğlu, 2005). Etkili iletişim becerileri, insan ilişkilerini ve her türlü meslek alanındaki ilişkileri kolaylaştırıcı özelliğe sahip olabilmektedir. Özellikle insanlarla daha çok bir arada olmayı gerektiren meslek alanlarında çalışanların iletişim becerilerine daha fazla hakim olmaları gerekmektedir (Korkut, 2005).

Empati, iletişim esnasında gerçekleştirilir. Kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak düşünmeye çalışma, onu anlama, duygularını hissetme olarak tanımlanan *empati* iletişimin

daha nitelikli gerçekleşmesine yardımcı olur. Empati bir iletişim becerisi olarak kabul edilebilir. İletişim becerisi olarak empatik davranışlar sergileyen bir insanın sosyal olarak birçok davranışının bundan etkileneceğini söylemek mümkündür. Bu nedenle iletişim becerisi ve empatik eğilimlerin çocuk sevme düzeyini açıklaması beklenebilir (Dökmen, 2003; Uğurlu, 2013).

Öğretmenler için çocuk sevgisi, tıpkı anne baba gibi çocuğun yetiştirilmesinde, koşullu olmayan biçimde ilgili olmayı, özen göstermeyi, koruma ve kollamayı, empati ve iletişim kurmayı, çocuk gelişimiyle ilgili bilgilere sahip olmayı gerektirmektedir. Başka bir deyişle çocuk sevgisi, çocukluk duygusu ve çocukluk bilincinin hem önkoşulu hem de kapsamı olan çocuklara yönelik olumlu duygu, düşünce ve davranışları kazanmayı gerektirir (Ercan, 2014). Onur (2005), çocuk sevgisinin sadece doğal ve güdüsel bir duygu olmadığını vurgulayıp, çocuğa ilişkin bilimsel, gelişimsel bilgiye de sahip olunması gerektiğini belirtmiştir.

Çocukların öznel iyi oluşlarını etkileyen en önemli unsurlar arasında öğretmen- çocuk ilişkileri gelmektedir. Çocukların öğretmenleri ile olumlu ve güven temelli bir ilişki kurmaları, akademik başarılarının yükselmesi, okula karşı olumlu tutumda olmaları, daha çok özdenetimli olmaları ve okul ile ilgili sorumlulukları yerine getirmede istekli olmaları ile doğrudan ilişkidir (Dereli İman, 2014). Çocuk sevgisinin gerektirdiği teorik ve pratik davranışların kazanıldığı ortamlarda, çocuğun sosyalleşmesi daha sağlıklı olacaktır. Okul da tıpkı aile gibi sosyalleşme ortamıdır; öğretmen ise sosyalleştirme ajanıdır. Öğretmeni tarafından sevildiğini hisseden çocuk, kendini değerli görecektir, yeni şeyler denemekten çekinmeyecektir (Ercan, 2014). Çocuklara sevgi ile yaklaşılan ortamlarda disiplin sorunlarının da azalacağı ifade edilmektedir (Ergün-Özdaş, 1999; Uğurlu, 2013). Çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük kısmı, yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, tavırlarını, alışkanlıklarını, inançlarını ve değer yargılarını biçimlendirmektedir (Aksoy, 1994) Sevgi, sabır ve anlayışla yaklaşmayan öğretmenlerimizin de bulunduğu, bunların çok olumsuz etkilerinin olduğunu belirtilmektedir (Akyüz, 2001).

2. YÖNTEM

Araştırma, öğretmenlerin sosyo-demografik özellikleri ile çocuk sevme durumları arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırma ilişkisel tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında, birlikte değişimin varlığını veya derecesini betimlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2007).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 öğretim yılında Kayseri il merkezindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ile Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Aksaray Eğitim Fakültesi ve Erciyes Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Öğretmen ve öğretmen adayları random yöntemiyle belirlenmiştir.

Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Aksaray Eğitim Fakültesi ve Erciyes Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda öğrenim gören 285'i kız, 95'i erkek toplam 380 sınıf öğretmeni adayı araştırmanın birinci örneklem grubunu oluşturmaktadır. Kayseri il merkezinde görev yapan 115'i kız, 136'sı erkek toplam 251 sınıf öğretmeni ise araştırmanın ikinci örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarına, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Barnett Çocuk Sevme Ölçeği” uygulanarak, araştırmanın verileri toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda, cinsiyet, çocuk kitapları okuma ve çocuk oyunlarını bilme durumuna ilişkin sorular yer almaktadır.

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği (BÇSÖ)

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği, Barnett ve Sinisi (1990) tarafından insanların çocuklara yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Duyan ve Gelbal (2008) tarafından Türkçe’ye uyarlanması yapılmıştır. Ölçekte çocuk sevme durumunun belirlenmesine yönelik on dört madde yer almaktadır. Maddelerin dördü olumsuz, on madde ise olumlu anlam taşımaktadır. Barnett Çocuk Sevme 0.92 düzeyinde iç tutarlılığa sahiptir. Test tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak hesaplanmıştır. Maddelerde “Hiç katılmıyorum” yanıtından, “Tamamen katılıyorum” yanıtına kadar yedi derecede görüş bildirmeleri istenilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 98 en düşük puan ise 14’tür. Ölçekten alınan yüksek puanlar çocuklara karşı daha yüksek sevgi düzeyinin göstergesi olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmada Cronbach Alpha ile hesaplanan güvenilirlik katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde sınıf öğretmeni adayları ve sınıf öğretmenlerinin bazı demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler yapılmıştır. Çocuk sevme ölçeğine ilişkin sınıf öğretmeni adayları ve sınıf öğretmenlerinin, öğretmenlerin cinsiyet, çocuk kitapları okuma durumları, çocuk haberlerini takip edip etmedikleri ve çocuk oyunlarını bilip bilmedikleri konularında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1’de sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin çocuk kitapları okuma durumlarına göre çocuk sevme düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin çocuk kitapları okumalarına göre çocuk sevme durumlarına ilişkin t testi sonuçları

| | Boyut | Kitap Okuma | N | X | Ss | t | p |
|---------------|-------------|-------------|-----|-------|------|-------|-------|
| Aday Öğretmen | Çocuk Sevme | Evet | 136 | 61,80 | 7,78 | 2,361 | ,019* |
| | | Hayır | 244 | 59,84 | 7,79 | | |
| Öğretmen | Çocuk Sevme | Evet | 203 | 69,97 | 7,63 | 2,461 | ,015* |
| | | Hayır | 48 | 66,81 | 9,43 | | |

*p<.05

Sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevme durumları, çocuk kitapları okumalarına göre incelendiğinde çocuk kitabı okuyan sınıf öğretmeni adaylarının aritmetik ortalaması (X=61,80), çocuk kitabı okuyamayan sınıf öğretmeni adaylarının aritmetik ortalaması (X=59,84) olarak bulunmuştur. Sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevme düzeyleri çocuk kitabı okuma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (2,361 p<.05). Çocuk kitapları okuyan sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevme düzeylerinin, çocuk kitapları okumayan sınıf öğretmeni adaylarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme durumları, çocuk kitapları okumalarına göre incelendiğinde, çocuk kitabı okuyan sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalaması (X =69,97), çocuk kitabı okumayan sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalaması (X =66,81) olarak bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyleri çocuk kitabı okuma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (t=-2,461 p<.05). Çocuk kitapları okuyan sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeylerinin, çocuk kitapları okumayan sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2’te sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin çocuk oyunları bilme durumlarına göre çocuk sevme düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin çocuk oyunlarını bilmelerine göre çocuk sevme durumlarına ilişkin t testi sonuçları

| | Boyut | Oyun Bilme | N | X | Ss | t | p |
|---------------|-------------|------------|-----|-------|------|-------|-------|
| Aday Öğretmen | Çocuk Sevme | Evet | 249 | 62,12 | 6,99 | 5,576 | ,001* |
| | | Hayır | 130 | 57,57 | 8,50 | | |
| Öğretmen | Çocuk Sevme | Evet | 222 | 69,91 | 7,68 | 3,020 | ,003* |
| | | Hayır | 29 | 65,17 | 9,83 | | |

*p<.05

Sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevme durumları çocuk oyunlarını bilmelerine göre incelendiğinde çocuk oyunlarını bilen sınıf öğretmeni adaylarının aritmetik ortalaması (X=62,12), çocuk oyunlarını bilmeyen sınıf öğretmeni adaylarının aritmetik ortalaması (X=57,57) olarak bulunmuştur. Sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevme düzeyleri çocuk oyunları durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (t=5,576 p<.01). Çocuk oyunlarını bilen sınıf öğretmeni adaylarının çocuk sevme düzeylerinin, çocuk oyunlarını bilmeyen sınıf öğretmeni adaylarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme durumları çocuk oyunlarını bilmelerine göre incelendiğinde, çocuk oyunlarını bilen sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalaması (X =69,91), çocuk oyunlarını bilmeyen sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalaması (X =65,17) olarak bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyleri çocuk oyunlarını bilme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (t=3,020p<.05). Çocuk oyunlarını bilen sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeylerinin, çocuk oyunlarını bilmeyen sınıf öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3’de sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. Sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme durumlarına ilişkin t testi sonuçları

| Boyut | Cinsiyet | N | X | Ss | t | p |
|-------------|---------------|-----|-------|------|--------|-------|
| Çocuk Sevme | Aday Öğretmen | 380 | 66,21 | 8,90 | -4,513 | ,001* |
| | Öğretmen | 251 | 69,37 | 8,08 | | |

*p<.001

Sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme durumları incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının aritmetik ortalaması ($X = 66,21$), sınıf öğretmenlerinin aritmetik ortalaması ($X = 69,37$) olarak bulunmuştur. Sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t = -4,513$, $p > .001$). Sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeylerinin, sınıf öğretmeni adaylarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

4. TARTIŞMA

Araştırmanın ilk alt problemi olan “Sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk kitapları okuma durumlarına göre çocuk sevme düzeyleri farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde, çocuk kitapları okuyan sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeylerinin, çocuk kitapları okumayan sınıf öğretmeni adaylarından ve sınıf öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri içerisinde iletişim ve empati yeterliklerine ilişkin eğitim almaları gerekir çünkü öğretmenler öğrenci davranışlarının yönlendiricisi olacaklardır. Öğretmenlerin, öğrencilerle ilişkilerinde öğrencileri dinleyen onlarla çift yönlü iletişim kurabilen öğretmen olmaları beklenmektedir (Uğurlu, 2013). Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerinin çocuk sevme düzeylerine olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Arifoğlu ve Razi (2011) tarafından öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada, iletişimle ilgili bilgi alan öğrencilerin empatik eğilim ölçeği puan ortalaması bilgi almayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Bu çalışmada da iletişim ve empatik eğilime ilişkin yeterliklerin çocuk sevme davranışlarını etkilediği görülmüştür (Uğurlu, 2013). Olumlu duygular öğrencilerin motivasyonunu ve öğrenme yeteneğini artırırken, yaşanan olumsuz duygular öğrenme ve bakım verme istekliliğini azaltmaktadır (Altay-Törüner, 2014).

Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum ve motivasyona sahip olmayan öğretmen ve öğretmen adayları mesleki gelişimlerine daha az çaba ve emek harcamaktadırlar. Bu durumun öğrencilere olan sevgilerini olumsuz etkileyeceği ve mesleki başarılarını da düşüreceği varsayılmaktadır.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk oyunları bilme durumlarına göre çocuk sevme düzeyleri farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde, çocuk oyunları bilen sınıf öğretmeni adaylarının ve sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeylerinin, çocuk oyunları bilmeyen sınıf öğretmeni adaylarından ve sınıf öğretmenlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Çocuk sevgisinin gerektirdiği teorik ve pratik davranışların kazanıldığı ortamlarda çocuğun sosyalleşmesi daha sağlıklı olacaktır. Okul da tıpkı aile gibi sosyalleşme ortamıdır; öğretmen ise sosyalleştirme ajanıdır. Öğretmeni tarafından sevildiğini hisseden çocuk, kendini değerli görecektir, yeni şeyler denemekten çekinmeyecektir (Ercan, 2014). Çocuk oyunlarını bilen öğretmenler, çocukların okula uyumlarını kolaylaştıracak ve onların gelişimlerine olumlu katkılar sağlayacaktır. Çocuk öğretmen ilişkilerinin olumsuz olmasının ise çocukta okula karşı olumsuz tutuma sahip olmaya, akademik başarısızlığa ve öğrenmeye isteksizliğe neden olacağı belirtilmiştir (Baldanza, 2013).

Gelbal ve Duyan (2010) tarafından yapılan araştırmada da, çocuk oyunlarını bilen öğretmenlerin çocuk sevme ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının yüksek olduğu, bilinen oyun sayısı arttıkça öğretmenlerin çocuk sevme puanlarının arttığı sonucu bulunmuştur. Çocuk oyunlarını bilen öğretmenler, çocukların nelerden hoşlandıklarını kavrayabilir, çocukları daha iyi anlayabilir ve onların duygularını paylaşabilirler (Gelbal-Duyan, 2010).

Çocuk oyunları bilme çocuklarla daha uzun süre zaman geçirme olasılığını da artırabilir ve çocukların hoşlandığı etkinlikler içinde bulunmak çocukları daha fazla sevmeye neden olabilir. Oyun bilme ve oyunlara katılma insanların kendini keşfetmesine de yardımcı olan bir unsur olabilir ve bu durum bireyin kendisi başta olmak üzere diğer insanları da sevmesine yardım edebilir. Öğretmen ne kadar çok çocuk oyunu bilirse çocukların ilgisini o kadar çok çekebilir ve kendi deneyimlerini göz önünde bulundurarak çocukların hangi oyundan, ne kadar zevk alabileceğini, çocukların nelerden hoşlanacağını bilebilir. Çocukların dünyasını kavrayabilme öğretmenler için olumlu bir özelliktir. Öğrencilerin de bu tür öğretmenleri daha çok sevebileceği düşünülebilir, bunun sonucunda öğretmenin de daha fazla doyum sağlayabileceği sonucuna ulaşılabilir. Doyum sağlayıcı ilişkiler de sevme olasılığını artırır ve bu durum çocuk sevme açısından da geçerli olarak değerlendirilebilir (Gelbal-Duyan, 2010).

Çocukların olumlu okul deneyimi yaşamalarında, olumlu davranış, kişilik özellikleri, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargıları kazanmalarında öğretmen-çocuk ilişkileri önemlidir. Öğretmenin çocuklara ılımlı yaklaşımı ve tutumu, işini yaparken mutlu olması, öğretmenin çocuğun yanına oturması ve birlikte etkinlik yapması, çocukların ihtiyaçlarının farkında olması, bir şeyleri öğretirken çocukları desteklemesi ve rehberlik etmesi olumlu öğretmen-öğrenci ilişkisinin en önemli unsurlarıdır (Bin Dahari-Sabri bin Ya, 2011; Dereli İman, 2014). Araştırmacılar, öğretmenlerin çocuklarla iletişim kurmalarını çocukları anlamaları ile eş değer görmektedirler. Öğretmenlerin bu süreci en iyi geçirmelerinin bir yolu da çocuk oyunları ile ilgilenmeleridir.

Araştırmanın son alt problemi olan “Sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme durumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde, sınıf öğretmeni adayları ile sınıf öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

Öğretmen adayının çocuk sevme düzeylerini de dikkate alarak tercih yapması, eğitimlerini tamamlayıp mesleğe başladıklarında çocuklarla konuşma, çocukları dinleme ve çocuklarla empati kurabilmeleri becerilerini çocuk sevme düzeyleri olumlu bir katkı sağlayacak ve onların mesleki doyum ve başarılarını arttıracaktır (Durmuşoğlu Saltalı,-Erbay, 2013).

Öneriler

Sınıf öğretmeni adaylarının çocuk kitaplarını okuma yönünde teşvik edilmesi önerilmektedir. Ayrıca çocuk kitapları okuma konusunda öğretmenlerin bilinç düzeyinin yükseltilmesi önerilmektedir.

Çocukların sosyalleşmeleri için önemli yapı taşlarından olan çocuk oyunları konusunda öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Bu konuda daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- AKSOY, A. (1994). *Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim*. Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Yayınları.
- AKYÜZ, E. (2001).Çocuk hakları sözleşmesinin temel ilkeleri ışığında çocuğun eğitim, *Milli Eğitim Dergisi*, 5, 151-170.
- ALTAY, N. ve TÖRÜNER, E. K. (2014). “Öğrenci hemşirelerin klinik stres yaşama ve çocuk sevme durumlarının belirlenmesi.”*Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 7, 166-70.
- ARİFOĞLU, B. ve RAZI, G.S. (2011). “Birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinin empati ve iletişim becerileriyle iletişim yönetimi dersi akademik başarı puanı arasındaki ilişki.”*DEUHYO ED*, 4 (1), 7-11.
- BALDANZA, M.T. (2013).*Teacher-child interactions and children’s peer engagement in pre-kindergarten*(Unpublished Doctoral Thesis). University of California, Los Angeles.
- BARNETT, M.A. ve SINISI, C.S.(1990). “The initial validation of a Liking of Children Scale.”*Journal of Personality Assessment*, 55, 161-167.
- BİN DAHARİ, Z. ve SABRİ BİN YA, M. (2011). “Factorsthat influence parents’ choice of pre-schooleducation in Malaysia: an exploratory study.”*International journal of Business and Social Science*, 2 (15), 115-128.
- BROWN, N., MOREHEAD, P., JULIA, B. and SMITH, J. B. (2008). “But I love children: Changing elementary teacher candidates’ conceptions of the qualities of effective teachers.”*Teacher Education Quarterly*, Winter, 169-183.
- CÜCELOĞLU, D. (2005). *Yeniden insan insana*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- DERELİ İMAN, E. (2014).“Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevgisi ve öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyonlarının incelenmesi.”*Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 7(4), 482-505.
- DÖKMEN, Ü. (2003). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- DURMUŞOĞLU SALTALI, N. ve ERBAY, F. (2013).“Okul öncesi öğretmenlerinin konuşma, dinleme ve empati becerilerinin çocuk sevme davranışı açısından incelenmesi.”*Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 159-174.
- DUYAN, V. ve GELBAL, S. (2008). “Barnett Çocuk Sevme Ölçeği’ni Türkçeye uyarlama çalışması.”*Eğitim ve Bilim*, 33 (148), 40-48.

- ERCAN, R. (2014). Öğretmenlerde çocuk sevgisi, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(8), 435-444.
- ERDOĞAN, S. ve ŞİMŞEK BEKİR, H. (1997). “İş eğitimi (Teknoloji eğitimi) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri.”I. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi*, 27-29 Kasım
- ERGÜN, M. ve ÖZDAŞ, A. (1999). “Okul gözlemi ve uygulama çalışmalarının öğretmen adayları üzerindeki etkisi.” *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 115-119.
- GELBAL, S. ve DUYAN, V. (2010). “İlköğretim öğretmenlerinin çocuk sevme durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi.” *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 127-137.
- HELVACI, M.A. (2009). Öğretmenlik mesleğinin özellikleri. N. Sayılan (Ed.). *Eğitim Bilimine Giriş İçinde*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- KARASAR, N. (2007). Bilimsel araştırma yöntemi, (17. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- KORKUT, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 143-149.
- ONUR, B. (2005). “Çocukluğun dünü ve bugünü.” *Kebikeç-İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi*, 19, 99-112.
- ŞAHİN, D. ve ANLIAK, Ş. (2008). Okul öncesi çocuklarının öğretmenleriyle kurdukları ilişkiyi algılama biçimleri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 7(14), 215-230.
- UĞURLU, T.C. (2013). “Öğretmenlerin iletişim becerisi ve empatik eğilim davranışlarının çocuk sevme düzeyleri üzerine etkisi.” *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 2013, 51-61.
- YOLERİ, S. (2014). “Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyine etki eden değişkenlerin incelenmesi.” Ejercongress, 24-26 Nisan, İstanbul Üniversitesi Kongre Merkezi.